

SZÖVEG –
HORVÁTH PÁL filozófus

SOROZAT –
LÉTKÉRDÉS

ÉLETFORDULÓK, ÚJRAKEZDÉSEK

Élete során minden ember érkezik több olyan fordulóponthoz, amely megváltoztatja addigi életét. Ezek gyakran külső körülményeknek vagy az idő múlásának köszönhetőek, személyes életünk fontosabb állomásai rendre ilyen alkalmak születésunktől iskolás éveinken, munkába állásunkon, első szerelmünkön, házasságunkon, gyermekeink születésén keresztül a nyugdíjas évekig, a nagyszülőségig, késő öregkorunkig és végül halálunkig.

◆ Minden ilyen helyzet új kihívásokat jelent, életstratégiánk átgondolására készítet.

Némi könnyebbséget az jelent, hogy ezek a változások kiszámíthatók, megélésük pedig, még ha kezdetben szokatlan is, de megtanulható, nem érhet teljesen felkészületlenül bennünket.

Ám vannak olyan történések, amelyek váratlanul szakadnak ránk. Ilyen lehet egy hirtelen haláleset, véletlen baleset, betegség, vagy akár egy természeti katasztrófa, egy szakítás, otthonunk, megszokott környezetünk kényszerű elhagyása, egy új ismeretség, biztosnak gondolt munkahelyünk elvesztése, nem remélt jutalom vagy váratlan szerencse. Az ilyen történések nem rajtunk múlnak, nem is lehet felkészülni rájuk: hirtelen kell reagálnunk rájuk, rögtönözve, de annak tudatában, hogy a bekövetkező fordulat talán egész további életünket meghatározza.

Az emberek többsége képes arra, hogy alkalmazkodjon az ilyen változásokhoz, életstílust, magatartási stratégiát váltson, idomuljon az új helyzetekhez.

Jól tudja kezelni, ha elmúlik a boldog és felelőtlen gyermekkor, a szülők gondoskodását az új, saját család váltja fel, amely örömet és terhet, felelősséget is jelent. Ha idegen földre kerül, gyötörheti ugyan a honvágy, bánthatja az idegenség, de előbb-utóbb megtanulja az ottani nyelvet, szokásokat, beilleszkedik, új barátokat szerez.

Drága érzelmi árat fizetve, de megtanulja azt is, hogy hogyan éljen, ha egyedül marad, belenyugszik abba, hogy mi mindent nem tud megtenni már öregen, ami fiatalon még természetes volt. Az ilyen fordulatokra, legyenek azok kiszámíthatóak és szükségszerűek, vagy sokkolóan váratlanok, kevés kivételtől eltekintve mindenkinek megvan a maga válasza – hiszen alapvető változásokat hozhatnak ugyan, de személyes életünk folytonosságát, önazonosságunk világát nem érintik. **Merőben más a helyzet akkor, ha mi magunk, saját akaratunkból idézzük elő alapvető változásokat életünk menetében.**

Ide tartozik például, ha a természetes életfordulókat tudatos döntéssel, elhatározással kapcsoljuk össze, ha eldöntjük, kivel és mikor kötjük össze az életünket, hogy vállalunk-e utódokat. Kereshetünk új munkahelyet, tanulhatunk új mesterségeket, választhatunk új lakhelyet vagy akár új hazát is. De vannak ennél apróbb dolgok is az életünk során, amikor változást hozó döntésünkön múlik életünk, életmódunk egy-egy fordulata. Van, aki úgy változtat, hogy lemond valamilyen divatról, szórakozásról, kedvtelésről, amely korábban kedves volt a számára – legyen az ital, hajsztín, hobbi vagy öltözködési stílus. Egészen más lesz az élete annak az élsportolónak, aki évtizedek szigorú edzőmunkája, versenyei után egyszerre csak visszacsöppen a civil életbe, vagy annak a színésznek,

Kép: Profimedia-Red dot

aki úgy határoz, hogy nem lép többet a rivaldafénybe. Látszólag apró, lényegtelen dolgok is képesek alakítani, formálni egész életünket, személyiségünket. Ezekben a változtatásokban az életünket kísérő külső, objektív fordulatokra adott feleletek mellett mindig ott van az alkalmazkodás, a túlélés szándéka és korábbi önmagunk, cselekedeteink valamiféle bírálata, az alkalmazkodás szándéka, viselkedésünk, életmódunk, meggyőződésünk átértékelése. Ott van még akkor is, ha többnyire nem szeretünk szembenézni azzal, ami rossz volt bennünk, körülöttünk, ami elmúlt vagy amire már nem vagyunk képesek.

Életfordulóink mindegyike személyiségünk elé tornyosuló kihívás, értelmünk, akaratunk, érzelmeink, tartásunk próbája, ugyanakkor folytonosságunk biztosítója is. Nem véletlen, hogy az emberek többsége, főleg fiatalon fordulatos, izgalmas életre vágyik, a szakadatlan változás és változtatás lehetőségét keresi magában, másokban, az egész világban.

Valójában a szakadatlan változás, változtatás és újrakezdés csodálatos adománya és képessége működik bennünk.

Ezt a népi bölcsesség úgy summázza, hogy képesek vagyunk a jég hátán is megélni és megváltozni, ha a világ is változik körülöttünk, vagy mi döntünk úgy, hogy új irányt szabunk magunknak és a dolgainknak. Ám életünk fordulatai között vannak egészen különleges esetek,

döntések, pillanatok is, amelyek a szívünk, lelkünk legmélyéről fakadnak. Ilyen az, ha hosszú érlelődés után, vagy éppen egy rendkívüli pillanat vagy élmény hatására egész valónk, önmagunkhoz és a világhoz való viszonyunk, személyiségünk átalakítására teszünk kísérletet. Politikai nézeteink, erkölcsi elveink átértékelése már lehet ilyen, a legmeghatározóbb azonban – és erre is képesek vagyunk – világnézetünk átrendezése, mert ez egész személyiségünknek szab új irányt és távlatot.

A keresztény hagyomány megtérésnek, metanoiának nevezi a teljes ember száznolcvan fokos fordulatát.

Ez nem más, mint – teret, időt, körülményeket és részleteket felülírva, létünk folytonosságát megőrizve – egész életünk hittel és bizalommal való újrakezdése. Olyan dolog, amivel a szakadatlan változásra, alkalmazkodásra mindig képes ember nem csupán megváltozni, de önmagát felülmúlva betölteni képes azt a méltóságot és teljességet, amely mellett kis idomulásaink és alkalmazkodásaink eltörpülnek. Nagy adomány, képesség vagy elhatározás ez, de recept is van rá, legalábbis Pál apostol szerint, aki az Efezusi levélben írja: „Korábbi életmódokkal ellentétben vessétek le a régi embert, akit a megtévesztő kívánság romlásba dönt. Újuljatok meg gondolkodásotok szellemében, s öltözzétek magatokra az új embert, aki az Isten szerint igazságosságban és az igazság szentségében alkotott teremtmény.” ♦